24/03/2024

Η Κυριακή της Ορθοδοξίας

/ Ορθόδοξες Προβολές

Η πρώτη Κυριακή της Σαρακοστής, η Α΄ Κυριακή των Νηστειών , ονομάζεται και Κυριακή της Ορθοδοξίας. Η Εκκλησία όρισε αυτή την Κυριακή να θυμόμαστε το γεγονός της αναστήλωσης των ιερών εικόνων, το οποίο επισυνέβη το 843 μ.Χ. στο Βυζάντιο, χάρις στην αποφασιστική συμβολή της βασιλίσσης και μετέπειτα Αγίας Θεοδώρας, συζύγου του αυτοκράτορα Θεοφίλου (840 – 843 μ.Χ.).

Στα τέλη του 7ου και τις αρχές του 8ου αι. μ.Χ. στη Βυζαντινή Αυτοκρατορία εμφανίσθηκαν κάποιες θεωρίες μεταξύ πνευματικών ανθρώπων, σύμφωνα με τις οποίες, η προσκύνηση των εικόνων που υπήρχαν στα σπίτια και τους ναούς ήταν ειδωλολατρική πράξη. Με τη βοήθεια του αυτοκράτορα, ο οποίος συμφώνησε με τη θεωρία αυτή, εκδόθηκαν διαταγές που απαγόρευαν την ύπαρξη και την προσκύνηση των εικόνων. Αυτοί που συμφώνησαν μ΄ αυτήν την πράξη ήταν οι **Εικονομάχοι**.

Όμως, υπήρχαν και φωνές άλλων πνευματικών ανθρώπων που έλεγαν ότι η ύπαρξη

των εικόνων ήταν απόλυτα φυσική μέσα στην Εκκλησία, επειδή αυτές είναι το βοηθητικό μέσο της λατρείας του Θεού και της τιμής των Αγίων. Αυτοί ονομάστηκαν **Εικονόφιλοι**.

Το 726 μ.Χ. ο αυτοκράτωρ Λέων ο Γ’ ο Ίσαυρος (717 – 741 μ.Χ.) αποφάσισε να επιφέρει στο κράτος ριζικές μεταρρυθμίσεις. Μια από αυτές ήταν η απαγόρευση προσκύνησης των ιερών εικόνων, επειδή, παίρνοντας αφορμή από ορισμένα ακραία φαινόμενα εικονολατρίας, πίστευε πως η χριστιανική πίστη παρέκλινε στην ειδωλολατρία. Στην ουσία όμως εξέφραζε δικές του ανεικονικές απόψεις, οι οποίες ήταν βαθύτατα επηρεασμένες από την ανεικονική ιουδαϊκή και ισλαμική πίστη. Η αναταραχή ήταν αφάνταστη. Η αυτοκρατορία χωρίστηκε σε δύο φοβερά αντιμαχόμενες ομάδες, τους εικονομάχους και τους εικονολάτρες. Οι διώξεις φοβερές.

Η διαμάχη μεταξύ Εικονόφιλων και Εικονομάχων κράτησε με διακοπές περίπου 120 χρόνια.

Στο μέσο αυτής της περιόδου, το 787, η Ζ΄ Οικουμενική Σύνοδος διατύπωσε τη διδασκαλία που έχει και σήμερα η Εκκλησία και διακηρύσσει την τιμητική προσκύνηση των εικόνων. Παρά την απόφαση της Συνόδου όμως, η Εικονομαχία συνεχίσθηκε μέχρι το 842. Στα 843 η ευσεβής αυτοκράτειρα Θεοδώρα, επίτροπος του ανήλικου γιου της Μιχαήλ του Γ΄, έθεσε τέρμα στην εικονομαχική έριδα και συνετέλεσε στο θρίαμβο της Ορθοδοξίας.

Η εικόνα στην Ορθοδοξία μας δεν αποτελεί αντικείμενο λατρείας, αλλά λειτουργεί αποκλειστικά ως μέσον τιμής του εικονιζόμενου προσώπου. Ακόμα και ο Χριστός μπορεί να εικονισθεί, διότι έγινε άνθρωπος. Μάλιστα όποιος αρνείται τον εικονισμό του Χριστού αρνείται ουσιαστικά την ανθρώπινη φύση Του! Οι μεγάλοι Πατέρες και διδάσκαλοι της Εκκλησίας μας, που αναδείχθηκαν μέσα από τη λαίλαπα της εικονομαχίας, διατύπωσαν το ορθόδοξο δόγμα με προσοχή και ευλάβεια. Η προσκύνηση της ιερής εικόνας του Χριστού και των άλλων ιερών προσώπων του Χριστιανισμού δεν είναι ειδωλολατρία, όπως κατηγορούνταν από τους εικονομάχους, διότι η τιμή δεν απευθύνεται στην ύλη, αλλά στο εικονιζόμενο πρόσωπο, καθότι «η της εικόνος τιμή επί το πρωτότυπον διαβαίνει» (Μ.Βασίλειος P . G . 32,149) και «Προσκυνούμεν δε ταις εικόσιν ου τη ύλη προσφέροντες την προσκύνησιν, αλλά δι΄αυτών τοις εν αυταίς εικονιζομένοις» (Ι. Δαμασκ. P . G .94 1356). Η ευλογία και η χάρη που λαμβάνει ο πιστός από την προσκύνηση των ιερών εικόνων δίνεται από το ζωντανό ιερό πρόσωπο και όχι από την ύλη της εικόνας.

Η εικόνα έχει τεράστια ποιμαντική χρησιμότητα. Μια εικόνα, σύμφωνα με γλωσσική έκφραση, αξίζει περισσότερο από χίλιες λέξεις. Αυτό σημαίνει ότι μέσω της εκκλησιαστικής εικονογραφίας οι πιστοί βοηθούνται να αναχθούν στις υψηλές πνευματικές θεωρίες και στο θείον.

Οι Πατέρες όρισαν να εορτάζεται ο θρίαμβος του ορθοδόξου δόγματος την πρώτη Κυριακή των Νηστειών για να δείξει στους πιστούς πως ο πνευματικός μας αγώνας θα πρέπει να συνδυάζεται με την ορθή πίστη για να είναι πραγματικά αποτελεσματικός. Νηστεία και ασκητική ζωή έχουν και άλλες αιρέσεις ή θρησκείες, και μάλιστα με πολύ αυστηρότερους κανόνες άσκησης. Όμως αυτό δε σημαίνει ότι μπορούν αυτοί οι άνθρωποι να σωθούν και να ενωθούν με το Θεό. Η σωτηρία είναι συνώνυμη με την αλήθεια, αντίθετα η πλάνη και το ψεύδος οδηγούν σε αδιέξοδα και εν τέλει στην απώλεια.

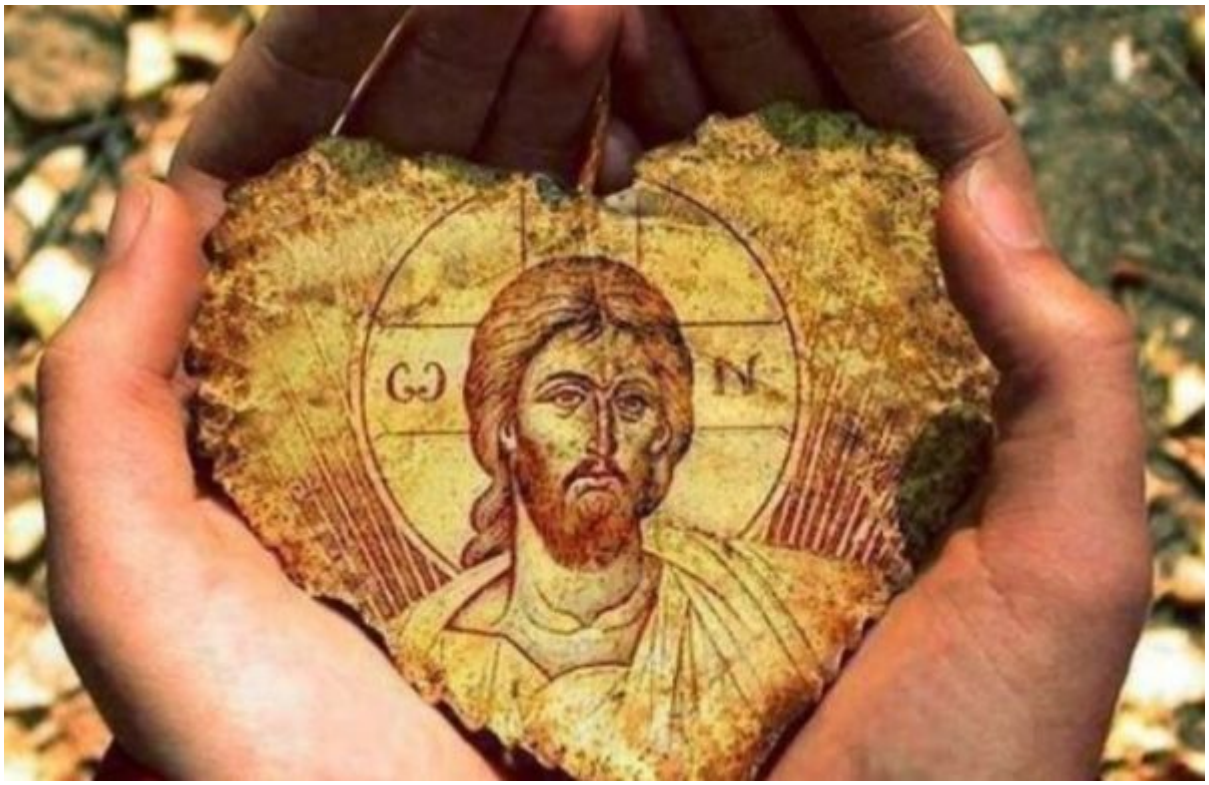

Ἀπολυτίκιον
Ήχος β’.
Την άχραντον εικόνα σου προσκυνούμεν αγαθέ, Αιτούμενοι συγχώρεσιν των πταισμάτων ημών βουλήσει γαρ ηυδόκησας ανελθείν εν τω Σταυρώ ίνα ρύση ους έπλασες εκ της δουλείας του εχθρού όθεν ευχαρίστως βοώμεν χαράς επλήρωσας τα πάντα ο σωτήρ ημών ο παραγενόμενος εις το σώσαι τον κόσμον.

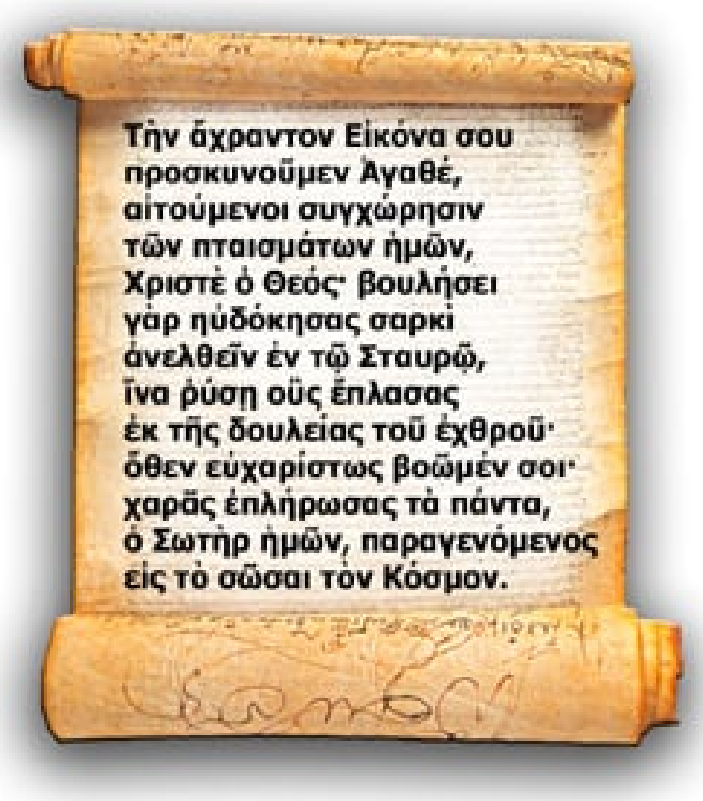

Πηγή: Ορθόδοξος Συνξαριστής και pemptousia.gr